

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Sticht. Samenwerkingsverb. PPO Noord-Kennemerland

**Onderzoek bestuur en
samenwerkingsverband**

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 16 mei 2023

Samenvatting

Tenminste eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs elk bestuur van een samenwerkingsverband in Nederland. We hebben bij Stichting Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland (verder: PPO Noord-Kennemerland) onderzocht of het samenwerkingsverband de aan hem opdragen wettelijke taken uitvoert en de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs realiseert. Daarnaast hebben we onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het samenwerkingsverband op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer (zie Onderzoekskader 2021, bijlage 1).

Wat gaat goed?

- Het samenwerkingsverband zorgt ervoor dat alle leerlingen zo passend mogelijk onderwijs kunnen krijgen.
- De samenwerking binnen de regio, met zowel de gemeente, jeugdzorgaanbieders als ook het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs. Wij geven het bestuur voor zijn sterke regionale samenwerking de waardering Goed.
- Advisering aan scholen over ondersteuningsbehoeften van leerlingen en de beoordeling van toelaatbaarheid tot het speciaal (basis)onderwijs.
- Het bestuur kan rekenen op waardering en een breed draagvlak bij de scholen en schoolbesturen voor het beleid.
- De kwaliteitscultuur waarderen wij als Goed. Er heerst binnen het samenwerkingsverband een op samenwerken en samen leren gerichte cultuur die we in alle lagen hebben waargenomen.
- Er is sprake van deugdelijk financieel beheer. Ook de afbouw van de bovenmatige publieke middelen in de komende jaren ligt op schema.

Wat kan beter?

- De adviezen over onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. De adviezen die het samenwerkingsverband hierover geeft kunnen beter aansluiten bij de ondersteuningsbehoeften van leerlingen en leraren.
- Het bestuur heeft een werkend stelsel voor kwaliteitszorg, maar kan dit nog verder verbeteren door ook ouders te betrekken bij het zicht op de realisatie van passend onderwijs.
- Ook kan het bestuur zich, onder andere in het jaarverslag, beter verantwoorden over evaluaties, zodat er een logischer verband tussen de verzamelde informatie en de conclusies en verbetermaatregelen zichtbaar is.

Bestuur: Stichting Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland
Bestuursnummer: 21630
Nummer samenwerkingsverband PO2703

Gemeenten binnen de regio: Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard, Heiloo

Aantal aangesloten schoolbesturen en scholen:

13 schoolbesturen met in totaal 102 scholen

Totaal aantal leerlingen in de regio:

circa 21.000

Scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

SBO De Vlindertuin (20GF)
rkbs Sint Joseph (05BM)
OBS Lucebert (09HP)
Adriaan Roland Holstschool (04NH)

Onderzoekperiode:

februari 2023

Wat moet beter?

- De verantwoording van het intern toezicht in het jaarverslag kent tekortkomingen. Deze moet het bestuur vanaf het volgende jaarverslag herstellen.

Vervolg

Omdat het bestuur voldoet aan de basiskwaliteit is er geen aanleiding voor het maken van vervolgspraken en onderzoeken we het bestuur en samenwerkingsverband opnieuw over vier jaar.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek	8
3.	Resultaten verificatie-activiteiten	18
4.	Reactie van het bestuur	20

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in februari 2023 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Stichting Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Voert het samenwerkingsverband de aan hem opgedragen wettelijke taken uit en realiseert het de daaraan verbonden doelstellingen van passend onderwijs?
2. Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van het samenwerkingsverband en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Werkwijze

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur.

Standaard	Onderzocht
Realisatie passend onderwijs	
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen	•
RPO2 Regionale samenwerking	•
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	•
Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	
BKA1 Visie, ambities en doelen	•
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we onderzoeks- en verificatie-activiteiten uit. Daarbij betrekken we belanghebbenden bij het samenwerkingsverband.

Onderzoeksactiviteiten

Het vierjaarlijks onderzoek hebben we op maat ingericht en bestond uit onderstaande activiteiten.

Documentanalyse

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we documenten van en over het bestuur en samenwerkingsverband geanalyseerd, waaronder het ondersteuningsplan 2022-2026, het jaarverslag 2021, het geëvalueerde jaarplan 2022 september t/m december en het jaarplan 2023, alsook voortgangsrapportages van het bestuur. Ook hebben we de website van het samenwerkingsverband bekeken waarop veel

informatie staat.

Rondetafelgesprekken

We voerden rondetafelgesprekken met ouders, leraren uit het gespecialiseerd en regulier onderwijs, schakelfunctionarissen tussen het samenwerkingsverband en de scholen, medewerkers van gemeenten en jeugdzorgaanbieders, en met schoolleiders uit het regulier onderwijs over hun ervaringen met het samenwerkingsverband. Ook voerden we een gesprek met verantwoordelijken voor de ondersteuningstoewijzing en toeleiding naar speciale scholen in combinatie met een dossieranalyse. Aan het eind van deze dag voerden we een startgesprek met het bestuur.

Verificatie-activiteiten

We hebben dit onderzoek mede ingericht met verificatie-activiteiten op vier aangesloten scholen van het samenwerkingsverband. Met verificatie-activiteiten toetsen we in hoeverre het bestuur zicht heeft op de kwaliteit van het samenwerkingsverband en het financieel beheer en hoe het bestuur daarop stuurt. We verwachten van het bestuur dat het zicht heeft op de uitvoering van de afspraken uit het ondersteuningsplan binnen het samenwerkingsverband en op de scholen en dat het hierop stuurt. Daarnaast geven de verificaties ons zicht op enkele aspecten van passend onderwijs op de bezochte scholen.

Onderzoeksdag

Op de onderzoeksdag voerden we gesprekken met leden van het intern toezicht, de ondersteuningsplanraad en aangesloten schoolbestuurders over de (kwaliteit van de) uitvoering van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband, de kwaliteitszorg en het financieel beheer.

We sloten de onderzoeksdag af met een bestuursgesprek met het bestuur en enkele medewerkers van het samenwerkingsverband over de (be)sturing van het samenwerkingsverband en de bijdrage die het levert aan de realisatie van passend onderwijs in de regio. Hierna gaven we een terugkoppeling van onze bevindingen en oordelen.

Overige wettelijke vereisten

Deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Er was aanleiding om overige wettelijke vereisten te onderzoeken, omdat het samenwerkingsverband een nieuw ondersteuningsplan heeft opgesteld voor de periode 2022-2026. Wij hebben dit ondersteuningsplan getoetst op het voldoen aan de wettelijke voorschriften.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.

Er zijn geen signalen over het bestuur bij ons binnengekomen.

Leeswijzer

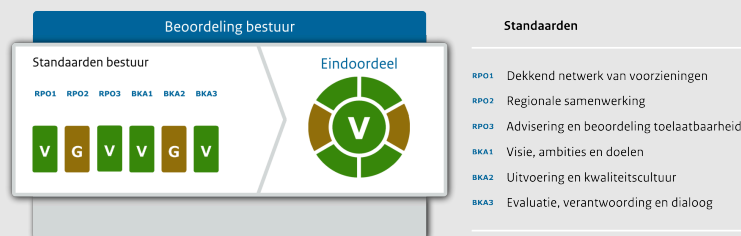
In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het onderzoek op bestuursniveau, inclusief een samenvattend oordeel. De paragrafen 2.1 en 2.2 geven onze oordelen en bevindingen op de standaarden uit respectievelijk de kwaliteitsgebieden Realisatie passend onderwijs en Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in paragraaf 2.4. In hoofdstuk 3 staan onze bevindingen iut de verificatie-activiteiten op de scholen. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de onderliggende standaarden.

Het samenwerkingsverband heeft zich sinds het vorige vierjaarlijks onderzoek in 2018 doorontwikkeld op de ingeslagen weg. Het werken als een netwerkorganisatie staat stevig. Binnen het samenwerkingsverband wordt gewerkt volgens de visie van het gezamenlijk zoeken naar de beste oplossingen voor leerlingen en leraren en het leren van en met elkaar. Daaraan dragen de inrichting van het netwerk met werkgebieden, consultants en netwerkgroepen bij, maar ook het mede door het bestuur ontwikkelde TOP-dossier en de door het bestuur ontwikkelde training Wegwijs in gedrag. Om deze redenen waarderen wij de kwaliteit op de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur (BKA2) als Goed.

Bovendien participeren externe samenwerkingspartners als gemeenten, jeugdzorgaanbieders en het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs actief in de netwerkorganisatie. Daarmee sluiten ook het beleid van het samenwerkingsverband, gemeenten en jeugdzorg goed op elkaar aan en maken de beide samenwerkingsverbanden een doorgaande ontwikkeling mogelijk voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften die vanuit het po doorstromen naar het vo. Wij waarderen de kwaliteit op de standaard Regionale samenwerking (RPO2) dan ook als Goed.

We zien dat de werkwijze binnen het samenwerkingsverband nu beter landt bij de scholen, en passend onderwijs daardoor beter tot stand komt dan vier jaar geleden.

Een grote verandering sinds het vorige vierjaarlijks onderzoek is de gewijzigde bestuurlijke inrichting. Het samenwerkingsverband werkt

sinds 2019 met een directeur-bestuurder, deelnemersraad en onafhankelijke raad van toezicht. Dit functioneert naar behoren. Het samenwerkingsverband is financieel gezond.

2.1. Realisatie passend onderwijs

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie passend onderwijs. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

REALISATIE PASSEND ONDERWIJS	O	V	G
RPO1 Dekkend netwerk van voorzieningen		●	
RPO2 Regionale samenwerking			⊘
RPO3 Advisering en beoordeling toelaatbaarheid		●	

RPO1. Dekkend netwerk van voorzieningen

Wij beoordelen de kwaliteit van het dekkend netwerk van voorzieningen als Voldoende. Het bestuur zorgt voor een zo passend mogelijk plek op een school voor alle leerlingen, en realiseert maatwerk voor leerlingen die dat nodig hebben.

Binnen het samenwerkingsverband is er voor leerlingen een zo passend mogelijke plek op een school

Het bestuur zorgt er op verschillende manieren voor dat scholen passend onderwijs kunnen bieden. Zo ontvangen schoolbesturen ondersteuningsmiddelen van het samenwerkingsverband voor de realisatie van de basisondersteuning. De extra ondersteuning verloopt via de werkgebieden, dat zijn deelregio's waarbinnen scholen met elkaar samen werken. De aan het werkgebied gekoppelde consulent van het samenwerkingsverband kent de arrangementen toe en neemt daartoe deel aan de multi disciplinaire overleggen (mdo's) op scholen. Deze arrangementen kunnen bestaan uit een budget om ondersteuning in te kopen, maar ook uit expertise of begeleiding vanuit het gespecialiseerd onderwijs. Via het mdo kan er ook vanuit jeugdhulp worden meegedacht.

Bij het bieden van (extra) ondersteuning werken scholen handelingsgericht en hebben ouders en de leerling zelf ook een stem in de te kiezen oplossingen. Zo beoogt het bestuur een sterke pedagogische-alliantie rondom kinderen, ouders, leerkrachten en school te realiseren, waarbij met elkaar wordt bepaald welke ondersteuning er nodig is en wordt ingezet. Dit zien wij ook terug op de scholen die we bij dit onderzoek bezochten.

Voor leerlingen die behalve intensieve ondersteuning ook jeugdzorg nodig hebben, heeft het samenwerkingsverband speciaal daarvoor ingerichte voorzieningen. Zo is er De Trimaran voor onderwijs en jeugdhulp aan hoogbegaafde leerlingen. Ook is er een aanbod voor

leerlingen die tijdelijk niet in staat zijn hun school te bezoeken en een dagbehandeling volgen bij jeugdzorg of op een zorgboerderij toewerken naar het (weer) kunnen volgen van onderwijs op een school. Indien nodig organiseert het samenwerkingsverband met scholen en jeugdhulp individueel maatwerk voor leerlingen, bijvoorbeeld omdat schooluitval dreigt.

Binnen de werkgebieden werken de scholen voor regulier en speciaal (basis)onderwijs samen aan de verdere ontwikkeling van passend onderwijs. Deze recente ontwikkeling moet leiden tot minder verwijzingen van leerlingen naar scholen buiten het werkgebied. Dat is ook nodig, omdat het gespecialiseerd onderwijs vol raakt, met name voor jonge leerlingen.

RPO2. Regionale samenwerking

Wij waarderen de kwaliteit van de regionale samenwerking van PPO Noord-Kennemerland als Goed, omdat het samenwerkingsverband op een breed terrein actief samenwerkt met externe samenwerkingspartners. Daarmee bevordert het bestuur de realisatie van passend onderwijs en het mogelijk maken van een ononderbroken ontwikkeling voor leerlingen in brede zin. Het bestuur laat kwaliteit zien die de basiskwaliteit overstijgt, door ook mee te denken over oplossingen voor leerlingenvervoer, het voorkomen van verzuim, de aansluiting met onderwijs vanuit de voorschoolse periode en het aanbod van onderwijs en (extra) ondersteuning voor nieuwkomers.

Het samenwerkingsverband ontwikkelt samen met gemeenten en het voortgezet onderwijs beleid over onderwijs en jeugd

Het bestuur werkt samen met het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs in Noord-Kennemerland en de vijf gemeenten aan gezamenlijk beleid over onderwijs en jeugd. Hierover stelden zij een uitvoeringsagenda op waarin thuisnabijheid en het integraal kijken en werken terug komen. Ook stelde het bestuur met diezelfde partijen en vertegenwoordigers van de kinderopvang een 'veerkrachtpact 2021-2023' op. Dit gaat over het versterken van de veerkracht van jeugdigen en is een reactie op de coronapandemie die veel invloed had op het welbevinden van jeugdigen.

Deze afspraken zijn opgenomen in het ondersteuningsplan waarover het bestuur samen met het bestuur van het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs in Noord-Kennemerland op overeenstemming gericht overleg voerde met de gemeenten.

Ook in de uitvoering van het gezamenlijke beleid werkt het samenwerkingsverband goed samen met partners uit gemeenten, jeugdzorg en voortgezet onderwijs

Het samenwerkingsverband is ingericht als een netwerkorganisatie en kent verschillende soorten (net)werkgroepen en werkgebieden waarin men samenwerkt. In deze (net)werkgroepen werken medewerkers vanuit de scholen, het samenwerkingsverband, ouders, maar ook

medewerkers van gemeenten, jeugdzorgaanbieders en het voortgezet onderwijs samen. Daarbij hebben zij een gezamenlijk onderzoekende en lerende werkwijze met als doel de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen in brede zin beter mogelijk te maken. Voorbeelden hiervan zijn de netwerkgroep schoolaanwezigheid waarin men gezamenlijk werkt aan het voorkomen van schooluitval, en de netwerkgroep 10-14 waarin men gezamenlijk werkt aan een soepele overgang voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. Door inzicht in hoe het de leerlingen in het voortgezet onderwijs vergaat, werken de scholen uit het primair en voortgezet onderwijs aan een betere afstemming en doorgaande lijnen in de (extra) ondersteuning. Ook maakte het bestuur met de gemeenten afspraken over het leerlingenvervoer naar speciale voorzieningen binnen het samenwerkingsverband die niet op een school voor speciaal (basis)onderwijs zijn georganiseerd, zoals De Trimaran. Deze afspraken zijn vastgelegd in de verordening Leerlingenvervoer van de gemeenten.

Wij zijn van oordeel dat met de manier waarop het bestuur samenwerkt met gemeenten en andere organisaties die mede betrekking hebben op de voorschoolse periode en de schoolloopbaan van leerlingen in het voortgezet onderwijs, een goede bijdrage levert aan de maatschappelijke opdracht van het samenwerkingsverband.

RPO3. Advisering en beoordeling toelaatbaarheid

Wij beoordelen de kwaliteit van de Advisering en beoordeling toelaatbaarheid als Voldoende.

Het samenwerkingsverband adviseert scholen over extra ondersteuning, advisering over hoogbegaafdheid kan beter
Het samenwerkingsverband adviseert over ondersteuningsbehoeften van leerlingen wanneer scholen daarom vragen. Dit gebeurt meestal door consultants van de werkgebieden of door een coördinator hoogbegaafdheid van het samenwerkingsverband. Scholen zijn overwegend positief en voelen zich gesteund door de adviezen van de consultants. Wel kan het samenwerkingsverband zich verbeteren in de advisering over onderwijs en ondersteuning aan hoogbegaafde leerlingen. Met name ouders van leerlingen op basisscholen, alsook een basischool, ervaren deze adviezen overwegend als niet helpend.

Het bestuur neemt vlot en zorgvuldig besluiten over toelaatbaarheid tot het speciaal (basis)onderwijs

Het bestuur behandelt aanvragen voor toelaatbaarheidsverklaringen zorgvuldig en vlot. Daarbij betreft het adviezen van deskundigen conform de voorschriften in de wet op het primair onderwijs. Ook gaat het samenwerkingsverband na of leerlingen voor wie een toelaatbaarheidsverklaring is afgegeven daadwerkelijk worden geplaatst op een school.

Voor het toekennen van arrangementen voor extra ondersteuning of een toelaatbaarheidsverklaring werken de scholen en het

samenwerkingsverband met het TOP-dossier. Het bestuur is hier mede ontwikkelaar van. Het TOP-dossier ondersteunt scholen bij het werken volgens de systematiek van handelingsgericht werken. Daarbij staan het betrekken van inzichten van alle relevante personen, inclusief de leerling en ouders, en het analyseren, samen leren en evalueren, centraal. Dit is een sterk onderdeel van het beleid van het samenwerkingsverband.

2.2. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we hier een toelichting op.

BESTURING, KWALITEITZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur			Ⓝ
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende. Het bestuur werkt vanuit het ondersteuningsplan 2022-2026 en heeft een stelsel voor de kwaliteitszorg ingericht dat het in staat stelt te sturen op het bereiken van de doelen in het ondersteuningsplan. Wel kan het bestuur zich verbeteren door ook bij ouders na te gaan hoe tevreden zij zijn over passend onderwijs aan hun kind.

Het bestuur heeft een stelsel voor kwaliteitszorg bij de visie, ambities en doelen

Het bestuur heeft een ondersteuningsplan 2022-2026 opgesteld dat het beleid en de werkwijze binnen het samenwerkingsverband bevat evenals de doelen waar het bestuur in deze planperiode aan wil werken. Deze doelen zijn in de periode van het vierjaarlijks onderzoek voorzien van beoogde resultaten, waarmee duidelijk wordt wat het bestuur in deze planperiode wil bereiken. Het inhoudelijke beleid is verwerkt in de meerjarenbegroting. Wij zien ook dat het bestuur de inzet en het beheer van de financiële middelen zodanig heeft ingericht dat de kwaliteit van de dienstverlening kan worden gewaarborgd. Met jaarplannen en opdrachten aan verschillende soorten werkgroepen werkt het bestuur op een planmatige manier aan de realisatie van de doelen uit het ondersteuningsplan. Ook krijgt het bestuur met het stelsel voor kwaliteitszorg zicht op de realisatie van passend onderwijs door scholen en schoolbesturen. Onderdelen van de kwaliteitszorg zijn gesprekken met scholen, evaluaties van de werkgebieden, reflectiegesprekken met schoolbesturen, informatie uit het TOP-dossier en van de toewijzingscommissie.

Wij zien verbeterruimte in het betrekken van ouders voor zicht op de realisatie van passend onderwijs. Uit ons onderzoek blijkt dat niet alle ouders tevreden zijn over het passend onderwijs voor hun kind en dat een systematische informatieverzameling over de ervaringen van ouders geen onderdeel uitmaakt van het stelsel voor de kwaliteitszorg. Het bestuur geeft aan deze lacune te herkennen en op het punt te staan hiervoor een nieuwe methodiek genaamd Vertellis in te voeren. Met informatie van ouders kan het bestuur beter nagaan of de realisatie van passend onderwijs op de scholen lukt, en zorgen voor verbetering waar dat nodig blijkt.

Het bestuur en intern toezicht zijn deugdelijk van elkaar gescheiden
Sinds het vierjaarlijksonderzoek in 2018 heeft het samenwerkingsverband de bestuurlijke inrichting verbeterd. De schoolbesturen vormen sinds 2019 een deelnemersraad met zwaarwegend adviesrecht over onder andere het beleid en de begroting. Verder zijn er een directeur-bestuurder en een onafhankelijke raad van toezicht. De rollen en taken van het bestuur, intern toezicht en deelnemersraad zijn helder uitgewerkt in protocollen en de raad van toezicht heeft een intern toezichtkader van waaruit het zijn toezicht uitvoert. Wel is dat intern toezichtkader verouderd omdat het nog gebaseerd is op het vorige ondersteuningsplan.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

Wij waarderen de kwaliteit van de uitvoering en kwaliteitscultuur als Goed. Binnen en rond het samenwerkingsverband heerst een cultuur van het gezamenlijk zoeken naar en zorgen voor mogelijkheden waarbinnen leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken. Het belang van leerlingen en leraren staat hier voorop. Omdat wij deze cultuur binnen alle lagen van het samenwerkingsverband en de scholen waarnemen, vinden wij dat het een duurzaam karakter heeft. Hiermee realiseert het bestuur ambities die de basiskwaliteit overstijgen. Ook voert het bestuur een deugdelijk financieel beheer. Wij hebben geen indicaties voor risico's voor de continuïteit op de korte- of middellange termijn.

Het samenwerkingsverband functioneert als een netwerkorganisatie
De bestuurder werkte vrijwel vanaf de start van het samenwerkingsverband aan de realisatie van zijn visie over hoe passend onderwijs het beste tot stand kan komen. Het samenwerkingsverband ontwikkelde zich gaandeweg door tot de netwerkorganisatie zoals die er nu staat. Waar dat in 2018 nog in beperkte mate tot resultaat kwam op de scholen, zien we dat deze netwerkorganisatie is doorontwikkeld en ook in de scholen goed zichtbaar is. Vrijwel alle gesprekspartners die wij spraken zijn positief over het functioneren van het netwerk.

Door kennisdeling bevordert het bestuur dat scholen in staat zijn passend onderwijs te bieden

Zowel binnen het samenwerkingsverband als binnen de werkgebieden zijn er bijeenkomsten om kennis en ervaringen met elkaar te delen en om met elkaar te leren. Daar betrekken het samenwerkingsverband alsook de werkgebieden soms ook externe deskundigen. De mensen die wij spraken spreken vrijwel allen positief over deze manier van werken, al is het voor kleine scholen soms wel lastig om alle bijeenkomsten bij te wonen. Voorbeelden van georganiseerde bijeenkomsten zijn conferenties over inclusief onderwijs, scholingen in het werken met TOP-dossier of door de bestuurder ontwikkelde trainingen Wegwijs in gedrag voor alle medewerkers van scholen, maar ook schoolbestuurders. Deze trainingen gaan over het op verschillende manieren kijken naar het eigen en andermans gedrag, en dragen bij aan het werken vanuit de visie van het samenwerkingsverband.

Het bestuur benut het zicht vanuit het systeem voor kwaliteitszorg voor het sturen op verbetering

De informatie die de bestuurder vanuit verschillende bronnen verzamelt, benut hij om te sturen op verbetering. Een voorbeeld hiervan is het inrichten van de voorziening De Trimaran met als doel dat de voorziening van tijdelijke aard is omdat het overbodig raakt. Tegelijk met de inrichting van deze voorziening voerde het bestuur beleid in met als doel een goede en duurzame ondersteuningsstructuur voor hoogbegaafde leerlingen op te bouwen. Daarvoor startte het bestuur een netwerkgroep hoogbegaafdheid en maakte het bestuur afspraken over het werken met coördinatoren hoogbegaafdheid op scholen en bij het samenwerkingsverband. Een eerste effect is zichtbaar; dit schooljaar ziet het bestuur een afname van leerlingen op De Trimaran. Uit verificaties die wij op scholen uitvoerden blijkt dat scholen baat hebben bij dit beleid. Via de kwaliteitszorg en het netwerk stuurt het bestuur bijvoorbeeld ook op de beheersing van de (onder)instroom in het speciaal onderwijs en de ondersteuning aan nieuwkomers. Het met input van alle betrokkenen bepalen van oplossingen voor ervaren problemen, is voor het bestuur tevens een manier om de ondersteuningsmiddelen doelmatig te besteden.

De raad van toezicht en de ondersteuningsplanraad vervullen hun rol

Zowel de raad van toezicht als de ondersteuningsplanraad (verder: opr) zijn goed op de hoogte van ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband. Zij verzamelen daarvoor ook zelf informatie. Zo bezoeken de leden van de raad van toezicht bijvoorbeeld bijeenkomsten die het bestuur organiseert. Op die manier krijgen zij zicht op hoe de medewerkers van de scholen en het samenwerkingsverband, en andere relevante samenwerkingspartners, de ontwikkelingen en het netwerk ervaren. Ook bevordert de raad het werken in een netwerk door alle intern toezichthouders van de aangesloten schoolbesturen uit te nodigen voor een bijeenkomst.

Het bestuur faciliteert de opr in voldoende mate om zijn werk goed te doen. Zo heeft de opr een externe begeleider en een ambtelijk secretaris. Ook volgen de leden van de opr scholingen, omdat het merendeel van de leden nog maar relatief kort in de raad zit. Het bestuur heeft afspraken gemaakt in de deelnemersraad over een vergoeding in tijd en geld voor respectievelijk de personeelsgeleding en de oudergeleding. Hoewel de opr vacatures kent, zet het bestuur zich voldoende in om nieuwe leden te werven. Bijvoorbeeld bij de jaarlijkse verkiezingen waarbij het bestuur de opr ondersteunt met communicatie en organisatie.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de kwaliteit op deze standaard als Voldoende, omdat het bestuur een informatief jaarverslag opstelde en met relevante betrokkenen dialogen voert. Wel kan het bestuur zijn evaluaties verbeteren, en moet het intern toezicht verbeteringen doorvoeren in zijn verantwoording in het jaarverslag.

Het jaarverslag is informatief, maar kan een meer verantwoordend karakter krijgen

Het bestuur stelde een jaarverslag 2021 op waarin het de lezer informeert over de diverse activiteiten en ontwikkelingen met betrekking tot de doelen uit het ondersteuningsplan. Hoewel het bestuur evaluaties uitvoert, zien we daarover nog weinig informatie in het jaarverslag. Het jaarverslag kan een meer verantwoordend karakter krijgen wanneer het bestuur de uitkomsten van evaluaties zichtbaarder maakt en het bereikte relateert aan beoogde resultaten of waar het bestuur had willen staan. De beoogde resultaten had het bestuur ten tijde van het opstellen van het jaarverslag 2021 nog niet geformuleerd maar inmiddels wel.

De intern toezichthouder moet verbeteringen doorvoeren in het jaarverslag

De raad van toezicht legt in het jaarverslag 2021 verantwoording af over de uitvoering van het intern toezicht. Deze verantwoording is echter niet compleet. Informatie over het handelen van het intern toezicht en de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd alsook de wijze waarop het intern toezicht toeziet op doelmatige besteding van de ondersteuningsmiddelen, ontbreekt. Het intern toezicht voldoet niet aan artikel 17c, eerste lid, WPO en artikel 3, sub f, RJO. Het bestuur moet zorgen voor herstel vanaf het eerstvolgende jaarverslag.

Het bestuur voert dialogen met relevante partners

Het bestuur voert dialogen met de raad van toezicht, en voorziet de raad daarbij van zinvolle informatie om te dialoog te kunnen voeren. De toezichtsvisie van de raad van toezicht past bij die van het samenwerkingsverband, namelijk door samen onderzoekend en lerend met de bestuurder op te trekken, waarbij de raad kritische vragen stelt aan het bestuur. Daarbij staat het maatschappelijke belang voorop. Deze manier van intern toezicht houden past goed bij

de complexe taak van het besturen van een samenwerkingsverband. Wel denken wij dat de raad van toezicht zich op onderdelen wat kritischer mag opstellen, bijvoorbeeld bij het bespreken van het jaarverslag of het ondersteuningsplan. Van dat laatste heeft het bestuur ten tijde van dit vierjaarlijks onderzoek de door ons geconstateerde tekortkomingen opgeheven. De raad van toezicht had hier al eerder een kritische dialoog over kunnen voeren met het bestuur.

Het bestuur voert eveneens dialogen met de ondersteuningsplanraad (opr). Thema's die voor de opr van belang zijn gaan over het concreter maken van doelen in het ondersteuningsplan en het inzichtelijk maken aan de opr van evaluaties en uitkomsten daarvan, zodat de ontwikkelingen over passend onderwijs binnen het samenwerkingsverband logisch en navolgbaar zijn.

Tot slot voert het bestuur ook dialogen met de gemeenten, deze gaan over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, en hoe alle leerlingen in de regio te kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

De horizontale dialogen zijn in ontwikkeling

Binnen de werkgebieden worden gesprekken gevoerd over onder meer aantallen mdo's en arrangementen op de scholen, en over de onderlinge samenwerking. Van een echte dialoog is volgens de scholen nog geen sprake. De gesprekken kunnen winnen aan diepgang als het gaat om het elkaar kritisch bevragen en scherp houden.

De horizontale dialoog binnen de deelnemersraad is het bestuur aan het opstarten om van en met elkaar te leren, en de kwaliteitscultuur verder te versterken.

2.3. Overige wettelijke vereisten

We hebben het ondersteuningsplan 2022-2026 getoetst en dit plan voldoet aan de wettelijke voorschriften.

2.4. Afspraken over vervolgtoezicht

We houden voor dit bestuur de reguliere termijn aan van vier jaar. Dat betekent dat we het bestuur in principe over vier jaar weer onderzoeken. Een jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht alsnog aan te scherpen.

Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur een herstelopdracht die in onderstaand schema staat vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog In de verantwoording van het intern toezicht in het jaarverslag ontbreekt informatie over het handelen van het intern toezicht en de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd alsook de wijze waarop het intern toezicht toeziet op doelmatige besteding van de ondersteuningsmiddelen (artikel 17c, eerste lid, WPO en artikel 3, sub f, RJO).	Wij verwachten dat het bestuur ervoor zorgt dat de intern toezichthouder vanaf het eerstvolgende jaarverslag volledig is in zijn verantwoording.	Wij vertrouwen erop dat het bestuur het herstel pleegt en komen daar niet actief op terug.

De reden dat wij het herstel overlaten aan het bestuur is dat we constateren dat het bestuur op dit moment in staat is de kwaliteit van de uitvoering van zijn taken voldoende te waarborgen.

3. Resultaten verificatie-activiteiten

Wij hebben verificatie-activiteiten uitgevoerd op enkele scholen uit het samenwerkingsverband. Tijdens verificatie-activiteiten gaan we na of scholen de afspraken uit het ondersteuningsplan nakomen. We verwachten van het bestuur van het samenwerkingsverband dat het zicht heeft op deze uitvoering in de praktijk en dat het hierop stuurt.

We zijn dit nagegaan op de volgende (speciale) basisscholen:

- sbo De Vlindertuin (20GF)
- St. Joseph (05BM)
- obs Lucebert (09HP)
- Adriaan Roland Holst (04NH)

We hebben gekeken naar het door scholen nakomen van afspraken over het in het werkgebied werken aan onderwijs en extra ondersteuning voor hoogbegaafde leerlingen. Verder hebben we gekeken naar het werken aan inclusievere en adaptieve praktijken, en naar afspraken over de basisondersteuning. Als derde hebben we gekeken naar het evalueren van extra ondersteuning in het TOP-dossier, het betrekken van meervoudig perspectief waaronder hoorrecht van leerlingen en het daarbij werken met TOP-dossier. Tenslotte hebben we geverifieerd in hoeverre leraren regie ervaren in het realiseren van passend onderwijs, en het werken met een Samen naar Schoolklas op één van de scholen.

Onze bevinding is dat de bezochte scholen deze afspraken grotendeels nakomen. Dat gaat over de basisondersteuning, het werken in het TOP-dossier, het evalueren van arrangementen voor extra ondersteuning, het werken volgens meervoudig perspectief inclusief het perspectief van leerlingen, en de Samen naar Schoolklas. Ons beeld hierover komt overeen met het beeld van het bestuur.

We constateren dat er wel elementen van het beleid over hoogbegaafdheid te zien zijn, zoals hb-coördinatoren op scholen en bij het samenwerkingsverband en de netwerkgroep over hoogbegaafdheid, maar dat hier nog geen op het eigen werkgebied toegespitste ontwikkelplannen over zijn. Dit beeld komt overeen met het beeld van het bestuur.

Het ontwikkelen van inclusieve en adaptieve praktijken binnen het werkgebied gebeurt nog weinig. Daarvoor is het de bedoeling dat scholen voor speciaal (basis)onderwijs samenwerken met scholen binnen een werkgebied en daarover met elkaar een plan opstellen. Zover is het nog niet, de scholen voor speciaal (basis)onderwijs zijn nog voornamelijk gericht op het leren kennen van elkaar en het afstemmen van hun aanbod. Ons beeld komt deels overeen met dat van het bestuur, omdat het bestuur verwacht dat er al meer samenwerking is te zien dan wij van de scholen horen. Het bestuur verwacht dat er nog geen plannen voor inclusieve en adaptieve praktijken binnen de werkgebieden zijn, wat overeenkomt met ons

beeld.

Tot slot is onze bevinding dat de meeste leraren regie ervaren en zich gesteund en gefaciliteerd voelen door hun werkgebied. Op één school vinden leraren echter dat ze te weinig regie hebben en niet de ondersteuning ontvangen die ze vanuit het werkgebied of de consulent nodig hebben. Ons beeld hierover komt grotendeels overeen met het beeld van het bestuur.

Verder blijkt uit de gesprekken op de scholen dat zij de manier waarop het samenwerkingsverband is georganiseerd en werkt als overwegend positief ervaren. Zo helpt het mede door het samenwerkingsverband ontwikkelde TOP-dossier de scholen bij hun communicatie met ouders en mensen van buiten de school, en het geeft ook goede richting aan de gesprekken met leerlingen en het uitvoeren van evaluaties.

Ook komt de samenwerking tussen scholen binnen de werkgebieden steeds meer tot stand, waardoor het ze in enkele gevallen al lukt om leerlingen binnen de wijk op een school te houden die voorheen naar een (speciale) school buiten het werkgebied werden verwezen. Het is voor kleine scholen soms wel lastig om optimaal te kunnen profiteren van hetgeen er binnen het samenwerkingsverband en werkgebied wordt georganiseerd, omdat de bijeenkomsten hen tijd kost die ze niet altijd hebben.

De horizontale dialogen tussen scholen binnen het werkgebieden hebben volgens de scholen weinig diepgang en kunnen nog groeien in functionaliteit.

Conclusie

We stellen vast dat:

1. de bezochte scholen de meeste afspraken uit het ondersteuningsplan voldoende naleven;
2. het beeld dat het bestuur van het samenwerkingsverband heeft over het nakomen van afspraken overwegend overeen komt met onze bevindingen;
3. het bestuur het nakomen van de afspraken uit het ondersteuningsplan voldoende systematisch monitort en handhaaft.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband en de bestuurlijke kwaliteitszorg.

Met grote belangstelling hebben we het rapport van het vierjaarlijkse onderzoek naar ons samenwerkingsverband ontvangen. We waren nieuwsgierig naar de vertaling en uiteindelijke oordelen en/of waarderingen van de bevindingen die tijdens de gespreksronden en onderzoeks- en verificatiedagen zijn opgedaan, en verheugd te lezen dat de cultuur van ons organisatie netwerk zeer positief gewaardeerd is.

We zijn er trots op dat wij, met mensen van 104 scholen, 12 schoolbesturen en vier gemeenten, op een constructieve wijze onze gezamenlijke opdracht kunnen realiseren en dat dit gezien wordt. Het werken als organisatie netwerk vraagt om andere sturingsprincipes en is complex van aard.

We hebben tijdens het onderzoek kunnen laten zien, hoe we gebouwd hebben aan een succesvolle infrastructuur met een cultuur die dat ondersteunt. Dat we met alle kinderen, ouders, scholen, schoolbesturen, gemeenten, jeugdhulp, zorg, leerling vervoer en leerplicht goed zicht hebben op kinderen en de vraagstukken in onze regio, dat we korte lijnen hebben en we in staat zijn om vraagstukken snel en duurzaam op te pakken door onze werkwijze. Door actief en preventief samenwerken in netwerkgroepen en werkgebieden zorgen we er met kinderen, ouders, onderwijs- en zorgprofessionals voor, dat kinderen perspectief hebben. Dat kinderen niet tussen wal en schip raken of verstoken zijn van onderwijs en werken we continu aan een dekkend netwerk. We laten niet los tot dat het kind floreert en weer kan leren, ook als het betekent dat de beste oplossing lastig te vinden is. We gaan lastigheden in het belang van een kind niet uit de weg maar maken ze bespreekbaar.

Onze infrastructuur wordt versterkt door een actief Oudersteunpunt met onder andere ervaringsdeskundige buddy's en ouders die met ons meedenken door deel te nemen aan netwerkgroepen en/of de Ondersteuningsplanraad en daarmee invloed hebben op ons beleid.

Tijdens de onderzoeksdagen hebben we de samenwerking binnen onze netwerkorganisatie laten zien door een grote hoeveelheid en gevarieerdheid van genodigden:

- Ervaringsdeskundige ouders (6)
- Schoolleiders (5)
- Intern-begeleiders (3)
- Leerkrachten (9)
- Schoolbestuurders (4)
- Bestuurder van een speciale onderwijsvoorziening (1)
- Leerplichtambtenaar (1)

- Ambtenaar leerlingvervoer (1)
- Vertegenwoordigers van de:
 - Netwerkgroep Meer- en hoogbegaafdheid
 - Netwerkgroep Nieuwkomers
 - Netwerkgroep Schoolaanwezigheid
 - Netwerkgroep 10-14
 - Netwerkgroep Samen Leren Leven
 - Netwerkgroep Oudersteunpunt
 - Gemeenten (2)
 - Jeugdhulp (2)
 - Ondersteuningsplanraad (2)
- Overige medewerkers en bestuurder samenwerkingsverband (3).

Verder waren op beide onderzoeksdagen ook twee observanten van de VU aanwezig in het kader van een NRO-onderzoek over toezicht op en in organisatienetwerken waarin PPO-NK, net als de onderwijsinspectie, als onderzoeksobject aan deelneemt.

We gaan de bevindingen uit het onderzoek met ons netwerk bestuderen om te bepalen op welke manier we onze werkwijze kunnen versterken.

- Onze onderzoekende leer- en verbetercyclus die we op alle niveaus met alle betrokkenen doorlopen, verder versterken door verbanden tussen verzamelende informatie, conclusies en verbetermaatregelen zichtbaarder en explicieter te duiden, zodat onze werkwijze en voortgang van de doelen in ons Ondersteuningsplan logischer navolgbaar zijn.
- Verder implementeren van Vertellis, waardoor de rol van ouders - en op termijn ook jongeren - in onze kwaliteitscyclus nog sterker wordt. En om op deze manier een lang gekoesterde wens te realiseren: beter inhoudelijk inzicht op ervaringen van kinderen en ouders.
- Verder versterken van de kwaliteit, functionaliteit en diepgang in horizontale dialogen binnen ons organisatienetwerk door onder andere co-creatie en design thinking. Een weg die we ingegaan zijn en oefening en leren vraagt, waarbij we de bevindingen uit het rapport als verrijkend ervaren.

Onze hartelijke dank gaat uit naar alle deelnemers aan de rondetafelgesprekken voor de inhoudelijke bijdrage en openheid. Ook veel dank aan de schoolleiders, intern-begeleiders, zorgcoördinatoren, leerkrachten, jeugdhulp en ambtenaren van de gemeenten en de vier scholen betrokken bij de verificatieonderzoeken en de beide observanten.

Ook veel dank aan de onderwijsinspecteurs voor het prettige verloop, leerzame gesprekken en de positieve waardering voor alle inspanningen die wij als organisatienetwerk dagelijks verzetten in de beweging naar inclusief onderwijs, een dekkend netwerk met perspectief voor ieder kind!

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

